

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 - ΗΓΕΣΙΑ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΙΕΡΑΡΧΙΑ**ΜΕΡΟΣ Α' - ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ**

(το τηλέφωνο χτυπάει στο γραφείο της **γραμματέως** της **Εταιρείας** «Ελληνική Υφαντουργία»)

- Γραμματέας: Εταιρεία «Ελληνική **Υφαντουργία**». Καλημέρα.
 Ιόν Βασιλέσκου: Καλημέρα. Ονομάζομαι Ιόν Βασιλέσκου, τηλεφωνώ από τη Ρουμανία και θα ήθελα να μιλήσω με τον κύριο Αθ. Μηνά.
- Γραμματέας: Ο κύριος **Γενικός Διευθυντής** λείπει αυτές τις ημέρες μαζί με τον **Πρόεδρο της εταιρείας**. Και οι δύο βρίσκονται στο εξωτερικό για δουλειές που αφορούν την εταιρεία. Μήπως θα θέλατε να μιλήσετε με κάποιον άλλον από το **Διοικητικό Συμβούλιο**;
- Ιόν Βασιλέσκου: Ευχαριστώ. Εκπροσωπώ μια ρουμανική εταιρεία υφασμάτων και θα ήθελα να κάνω μια πρόταση για συνεργασία σε κάποια καινούργια προϊόντα, που παράγει η εταιρεία μας.
- Γραμματέας: Μάλιστα. Σ' αυτήν την περίπτωση θα ήταν προτιμότερο να συναντηθείτε και να συζητήσετε με το **διευθυντή του τμήματος μάρκετινγκ**. Το όνομά του είναι Μανόλης Κάλφας.
- Ιόν Βασιλέσκου: Ευχαριστώ για τις πληροφορίες. Θα σας παρακαλούσα, αν ήταν δυνατόν, να μου κλείσετε ραντεβού μαζί του για μεθαύριο το μεσημέρι.

(στο γραφείο του κυρίου Μανόλη Κάλφα)

- Ιόν Βασιλέσκου: Καλημέρα. Είμαι ο κύριος Ιόν Βασιλέσκου, διευθυντής του τμήματος μάρκετινγκ της ρουμανικής εταιρείας ROMTEXTIL.
- Μανόλης Κάλφας: Χαίρω πολύ, Μανόλης Κάλφας. Καλωσορίσατε. Η γραμματέας μας, η κυρία Μέλπω Γεωργιάδη, με ενημέρωσε για τον ερχομό σας. Παρακαλώ, καθίστε εδώ, στον καναπέ. Πώς ταξιδέψατε;
- Ιόν Βασιλέσκου: Το ταξίδι ήταν πολύ καλό, ευχαριστώ.
- Μανόλης Κάλφας: Κύριε Βασιλέσκου, όπως με ενημέρωσε η γραμματέας μας ήρθατε εδώ για να μας προτείνετε να συνεργαστούμε με την εταιρεία σας.

Ιόν Βασιλέσκου:

Ναι, ο λόγος που βρίσκομαι εδώ ως διευθυντής του τμήματος μάρκετινγκ της εταιρείας μας, η οποία έχει όμοια **δομή οργάνωσης** και **διοίκησης** με τη δική σας, είναι για να σας παρουσιάσω ένα **σχέδιο συνεργασίας**, το οποίο σχετίζεται με τα καινούργια προϊόντα υφαντουργίας, που πιστεύω ότι θα σας ενδιαφέρουν. Προτίμησα να σας παρουσιάσω προσωπικά αυτό το σχέδιο, παρόλο που είχα στο νου να στείλω τον **υφιστάμενό** μου, ένα πολύ ικανό αλλά νέο **στέλεχος**, που κατά τη γνώμη μου, χρειάζεται και άλλη **μετεκπαίδευση** σε θέματα επικοινωνίας και **συνεργασίας**.

Μανόλης Κάλφας:

Πολύ καλά κάνατε. Έτσι μας δίνεται η ευκαιρία να γνωριστούμε καλύτερα. Και η εταιρεία μας **προσλαμβάνει** και εκπαιδεύει νέους επιστήμονες.

Ιόν Βασιλέσκου:

Και σε μας οι νέοι έχουν διάφορες ευθύνες στην **ιεραρχία της εταιρείας** και τα καταφέρνουν πολύ καλά.

Μανόλης Κάλφας:

Μου κινήσατε το ενδιαφέρον, κύριε Βασιλέσκου. Προτείνω να συνεχίσουμε τη συζήτησή μας στο εστιατόριο της εταιρείας, και μετά να συγκαλέσω σε έκτακτη συνεδρίαση τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, για να μας παρουσιάσετε συνοπτικά τη δομή και τη λειτουργία της εταιρείας σας και να μιλήσουμε για τη μελλοντική συνεργασία μας.

Ιόν Βασιλέσκου:

Βέβαια. Σας ακολουθώ.

Ειδικό Λεξιλόγιο

- **Γραμματέας, -είς Εταιρείας (-α, -ες):** υπάλληλος που απασχολείται με τη γραφική εργασία (δακτυλογράφηση, αλληλογραφία κλπ.), τη σχετική με την ομαλή λειτουργία μιας εταιρείας.
Π.χ. Χρειάζομαι μια γραμματέα, που να μιλάει τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες.
- **Υφαντουργία, -ες:** ο βιομηχανικός ή βιοτεχνικός κλάδος, που ασχολείται με την κατασκευή υφασμάτων.
Π.χ. Η ελληνική υφαντουργία έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια.
- **Γενικός-ή-ό διευθυντής, -ές:** πρόσωπο που ασκεί τη γενική διεύθυνση μιας εταιρείας, επιχείρησης κλπ.
Π.χ. Με τα διοικητικά θέματα της εταιρείας ασχολείται ο γενικός διευθυντής και μόνο.
- **Πρόεδρος, -οι Εταιρείας (-α, -ες):** πρόσωπο που εκπροσωπεί, διοικεί μία εταιρεία.
Π.χ. Ο πρόεδρος της εταιρείας δεν μπορεί να ασχοληθεί με τέτοιες λεπτομέρειες, αυτές είναι δουλειά κατώτερων υπαλλήλων.
- **Διοικητικό (-ός-ή-ό) Συμβούλιο, -α:** ομάδα προσώπων που εκπροσωπεί μία εταιρεία και παίρνει αποφάσεις, ύστερα από συσκέψεις, για διάφορα θέματά της.
Π.χ. Το διοικητικό συμβούλιο θα συνεδριάσει εκτάκτως την επόμενη εβδομάδα.
- **Διευθυντής, -ές του τμήματος (-μα, -ματα) Μάρκετινγκ:** το πρόσωπο που ασκεί τη διεύθυνση του κλάδου της επιχείρησης, ο οποίος ασχολείται με την αύξηση των πωλήσεών της.
Π.χ. Ο διευθυντής του τμήματος μάρκετινγκ πρέπει να βρίσκει συνεχώς τρόπους να προωθεί τα προϊόντα μας.
- **Δομή, -ές οργάνωσης (-η, -εις):** ο τρόπος με τον οποίο έχει οργανωθεί μια εταιρεία, έχουν δηλαδή συγκροτηθεί τα μέρη της, ώστε να λειτουργεί σωστά.
Π.χ. Η δομή οργάνωσης της εταιρείας μας πάσχει. Πρέπει να κάνουμε άμεσα αλλαγές.
- **Δομή, -ές διοίκησης (-η, -εις):** ο τρόπος με τον οποίο έχει συγκροτηθεί, έχει «χτιστεί», η διεύθυνση μιας επιχείρησης.
Π.χ. Η δομή διοίκησης της επιχείρησής μας είναι ανάλογη των μεγαλύτερων ευρωπαϊκών εταιρειών.
- **Σχέδιο, -α συνεργασίας (-α, -ες):** λεπτομερής και προγραμματισμένος τρόπος κοινής εργασίας δύο ή περισσότερων ατόμων, για να πετύχουν ένα σκοπό.
Π.χ. Με το σχέδιο συνεργασίας που σας προτείνω, πιστεύω ότι θα ωφεληθούμε και οι δύο.
- **Υφιστάμενος, -οι:** αυτός που βρίσκεται σε κατώτερη θέση από κάποιον άλλο σε μια επιχείρηση, υπηρεσία κλπ.
Π.χ. Με αυτά τα θέματα ασχολούνται οι υφιστάμενοί μου, όχι εγώ.
- **Στέλεχος, -η:** σημαντικό και ανώτερο μέλος μιας επιχείρησης με ιδιαίτερο ρόλο κι ευθύνες.

Π.χ. Για να γίνει κάποιος στέλεχος μιας επιχείρησης, πρέπει να διαθέτει πολλά προσόντα.

- **Μετεκπαίδευση, -εις:** η επιπλέον και εξειδικευμένη εκπαίδευση, που συμπληρώνει την κύρια.
Π.χ. Η εταιρεία στέλνει κάθε πέντε χρόνια τους υπαλλήλους για μετεκπαίδευση στην Αμερική.
- **Συνεργασία, -ες:** το να εργάζεται κανείς μαζί με άλλον ή άλλους για έναν κοινό στόχο.
Π.χ. Η συνεργασία της γενικής διεύθυνσης και των εργαζομένων είναι σίγουρο ότι θα δώσει τα καλύτερα αποτελέσματα.
- **Προσλαμβάνω:** παίρνω κάποιον στην υπηρεσία μου με μισθό.
Π.χ. Για να καλύψουμε τις ανάγκες μας πρέπει να προσλάβουμε έκτακτο προσωπικό.
- **Ιεραρχία, -ες εταιρείας (-α, -ες):** η κλίμακα των εργαζομένων μιας εταιρείας με βάση τη σχέση προϊσταμένων – υφισταμένων.
Π.χ. Κατέχει πολύ υψηλή θέση στην ιεραρχία της εταιρείας, αλλά και πολύ υπεύθυνη.

Γενικό Λεξιλόγιο

- **Αφορούν:** ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής ενεργητικής, προσώπου γ', αριθμού πληθυντικού, συζυγίας β' (αφορώ)
Π.χ. Δε με αφορούν τα διοικητικά θέματα της εταιρείας, εγώ ένας απλός υπάλληλος λογιστηρίου είμαι.

Αρχικοί χρόνοι: αφορώ, αφορούσα, θα αφορώ

- **Εκπροσωπώ:** ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής ενεργητικής, προσώπου α', αριθμού ενικού, συζυγίας β' (εκπροσωπώ)
Π.χ. Όποιος δεν εκπροσωπεί σωστά τα συμφέροντα της εταιρείας, δεν έχει θέση σε αυτήν.

Αρχικοί χρόνοι: εκπροσωπώ, εκπροσωπούσα, θα εκπροσωπώ, θα εκπροσωπήσω, εκπροσώπησα, έχω εκπροσωπήσει, είχα εκπροσωπήσει, θα έχω εκπροσωπήσει

- **Προτιμότερο:** επίθετο, γένους ουδετέρου, αριθμού ενικού, πτώσης ονομαστικής, βαθμού συγκριτικού (προτιμότερος-η-ο)
Π.χ. Είναι προτιμότερο να παραιτηθώ, παρά να με απολύσουν.

Κλίση:

προτιμότερος	προτιμότερη	προτιμότερο
προτιμότερου	προτιμότερης	προτιμότερου
προτιμότερο	προτιμότερη	προτιμότερο
προτιμότερε	προτιμότερη	προτιμότερο

προτιμότεροι	προτιμότερες	προτιμότερα
προτιμότερων	προτιμότερων	προτιμότερων
προτιμότερους	προτιμότερες	προτιμότερα
προτιμότεροι	προτιμότερες	προτιμότερα

- **Ενημέρωσε:** ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου αορίστου, φωνής ενεργητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας α' (ενημερώνω)
Π.χ. Κανείς δε σας ενημέρωσε ότι έχουμε συμβούλιο σε δέκα λεπτά;

Αρχικοί χρόνοι: ενημερώνω, ενημέρωνα, θα ενημερώνω, θα ενημερώσω, ενημέρωσα, έχω ενημερώσει, είχα ενημερώσει, θα έχω ενημερώσει

- **Ευθύνες:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης αιτιατικής (η ευθύνη, -ης)
Π.χ. Μια μεγάλη θέση σε μία επιχείρηση έχει πολλές ευθύνες.

Κλίση:

η ευθύνη	οι ευθύνες
της ευθύνης	των ευθυνών
την ευθύνη	τις ευθύνες
ευθύνη	ευθύνες

- **Να συγκαλέσω:** ρήμα, έγκλισης υποτακτικής, χρόνου αορίστου, φωνής ενεργητικής, προσώπου α', αριθμού ενικού, συζυγίας β' (συγκαλώ)

Π.χ. Κάτι σοβαρό πρέπει να συμβαίνει. Ο Πρόεδρος της εταιρείας συγκαλεί αύριο έκτακτη γενική συνέλευση των μεγαλομετόχων.

Αρχικοί χρόνοι: συγκαλώ, συγκαλούσα, θα συγκαλώ, θα συγκαλέσω, συγκάλεσα, έχω συγκαλέσει, είχα συγκαλέσει, θα έχω συγκαλέσει

- **Έκτακτη:** επίθετο, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης αιτιατικής (έκτακτος-η-ο)
Π.χ. Έχουμε μία έκτακτη παραγγελία από το εξωτερικό, ετοιμάστε την αμέσως!

Κλίση:

έκτακτος	έκτακτη	έκτακτο
έκτακτου	έκτακτης	έκτακτου
έκτακτο	έκτακτη	έκτακτο
έκτακτε	έκτακτη	έκτακτο

έκτακτοι	έκτακτες	έκτακτα
έκτακτων	έκτακτων	έκτακτων
έκτακτους	έκτακτες	έκτακτα
έκτακτοι	έκτακτες	έκτακτα

- **Συνεδρίαση:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης αιτιατικής(η συνεδρίαση, -ης/-εως)
Π.χ. Στη συνεδρίαση της Τετάρτης να είναι όλοι οι εργαζόμενοι του τμήματος μάρκετινγκ!

Κλίση:

η συνεδρίαση	οι συνεδριάσεις
της συνεδρίασης	των συνεδριάσεων
τη συνεδρίαση	τις συνεδριάσεις
συνεδρίαση	συνεδριάσεις

- **Συνοπτικά:** επίρρημα τροπικό
Π.χ. Θα ήθελα να αναφερθούμε συνοπτικά στις δραστηριότητες της επιχείρησής σας μέχρι σήμερα.

Άσκηση Κατανόησης

Σημειώστε τις σωστές προτάσεις με Σ και τις λάθος με Λ:

1. Ο Ιόν Βασιλέσκου επικοινωνεί με την «Ελληνική Υφαντουργία», γιατί χρειάζεται κεφάλαια για την εταιρεία του.
2. Οι δύο εταιρείες έχουν διαφορετική δομή οργάνωσης και διοίκησης.
3. Ήρθε ο ίδιος και όχι ο υφιστάμενός του, γιατί είναι ακόμη άπειρος σε θέματα επικοινωνίας και συνεργασίας.
4. Και η ελληνική και η ρουμανική εταιρεία προσέχουν ιδιαίτερα τους νέους συνεργάτες τους.
5. Ο εκπρόσωπος της ελληνικής εταιρείας δε φαίνεται να ενδιαφέρεται για μελλοντική συνεργασία με τη ρουμάνικη.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ**Το άρθρο**

Κλιτό μέρος του λόγου, που μπαίνει μπροστά από τα ονόματα και δηλώνει το γένος και τον αριθμό τους.

Η ελληνική γλώσσα έχει δύο άρθρα :

		αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
α) το οριστικό άρθρο	ενικός αριθμός:	ο	η	το
	πληθυντικός αριθμός:	οι	οι	τα
β) το αόριστο άρθρο	ενικός αριθμός	ένας	μία (μία)	ένα
	δεν έχει πληθυντικό			

- Π.χ. **Ο** Δημήτρης θα δουλέψει στην επιχείρηση.
Η βαλίτσα του διευθυντή χάθηκε στο αεροδρόμιο.
Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας υποδέχτηκε τον ξένο επιχειρηματία.
Οι εργαζόμενοι της βιοτεχνίας ROMTEXTIL, ξέρουν τι περιμένουν οι ανώτεροι τους απ' αυτούς.
Οι κυβερνήσεις επιβάλλουν φόρους, κυρίως για να προστατεύσουν τις εγχώριες βιομηχανίες από τον εξωτερικό ανταγωνισμό.
Τα γραφεία τους βρίσκονται στο κέντρο της πόλης.

Έμαθα από **ένα φίλο** ότι ψάχνεις για δουλειά.

Η εταιρεία χρειάζεται **μια γυναίκα** στο τμήμα συσκευασίας.

Είδα **ένα αυτοκίνητο** και νόμιζα ότι είναι του διευθυντή μας.

Κλίση του άρθρου**οριστικό άρθρο**

	ενικός αριθμός			πληθυντικός αριθμός		
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ονομαστική	ο	η	το	οι	οι	τα
γενική	του	της	του	των	των	των
αιτιατική	το(ν)	τη(ν)	το	τους	τις	τα
κλητική	-	-	-	-	-	-

αόριστο άρθρο

	ενικός αριθμός		
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ονομαστική	ένας	μία	ένα
γενική	ενός	μίας	ενός
αιτιατική	ένα(ν)	μία	ένα
κλητική	-	-	-

Οριστικό άρθρο

Χρήση του οριστικού άρθρου

Χρησιμοποιούμε το οριστικό άρθρο (όπως φαίνεται και στα παραπάνω παραδείγματα):

α) για να αναφερθούμε σε πρόσωπα και πράγματα συγκεκριμένα.

παράδειγμα **Η** μητέρα γύρισε νωρίς.
Δώσε μου **το** μεγάλο βιβλίο.

β) για όλα τα πρόσωπα ή πράγματα, που ανήκουν στο ίδιο είδος.

παράδειγμα **Οι** νέοι είναι τολμηροί.
Τα σκυλιά είναι πιστά ζώα.

γ) με τις δεικτικές αντωνυμίες **αυτός, αυτή, αυτό, εκείνος, εκείνη, εκείνο**, όταν ακολουθεί ουσιαστικό (το οριστικό άρθρο είναι υποχρεωτικό).

παράδειγμα **Αυτά τα προϊόντα** δεν πουλήθηκαν.
Το μέλλον **αυτής της βιοτεχνίας** είναι αβέβαιο.

Απουσία του οριστικού άρθρου

Κάποτε το άρθρο, οριστικό και αόριστο, μπορεί να παραλείπεται:

α) σε περιπτώσεις **έκφρασης**.

παράδειγμα Έχεις **την υποχρέωση** να τον βοηθήσεις.
αλλά και Έχεις **υποχρέωση** να τον βοηθήσεις.

αλλά και Πήγαν και τον βρήκαν σε **μια βαθιά σπηλιά**.
Πήγαν και τον βρήκαν σε **βαθιά σπηλιά**.

β) σε προτάσεις που έχουν **άρνηση**.

παράδειγμα Δεν κουνιόταν **φύλλο** στην πλατεία.

γ) όταν δηλώνεται μέρος από μια **ποσότητα**.

παράδειγμα Παίρνω **νερό** και πλένομαι.

Αόριστο άρθρο

Χρήση του αόριστου άρθρου

Χρησιμοποιούμε το αόριστο άρθρο:

α) όταν δηλώνεται κάτι **αόριστο** και όχι γνωστό:

παράδειγμα Με περιμένει **ένας** φίλος μου. (κάποιος, δεν τον ονομάζω)
Είναι **ένα** ωραίο λουλούδι. (κάποιο λουλούδι)

β) Όταν δίνεται **έμφαση** σε ένα ουσιαστικό:

παράδειγμα **Ένας** επιστήμονας δεν το ξέρει αυτό, εγώ πώς να το ξέρω;
(δηλ. ακόμη κι ο επιστήμονας, που είναι ειδικός, δεν το ξέρει)

Το αόριστο άρθρο δεν έχει πληθυντικό, γι' αυτό μπροστά από ονόματα πληθυντικού αριθμού δε βάζουμε άρθρο ή χρησιμοποιούμε αόριστη αντωνυμία πληθυντικού αριθμού:

παράδειγμα Είδα **παιδιά** να παίζουν στο πάρκο.
Με περίμεναν εκεί **κάποιοι** φίλοι μου.

Ασκήσεις

1. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο του άρθρου:

1. Κάλεσε και ..... δύο στο γραφείο του. (οι)
2. Καθυστερεί η παραγωγή αυτών ..... προϊόντων. (τα)
3. Θα ήθελα ..... ποτήρι νερό. (ένας)
4. Ειδικεύομαι σε ..... πληροφορική. (η)
5. Μου θυμίζει ..... ζωή που ζούσα στο εξωτερικό. (η)

2. Σχηματίστε την αντίστοιχη πτώση του πληθυντικού αριθμού στα παρακάτω οριστικά και αόριστα άρθρα:

1. του .....
2. τον .....
3. ενός .....
4. της .....
5. μια .....

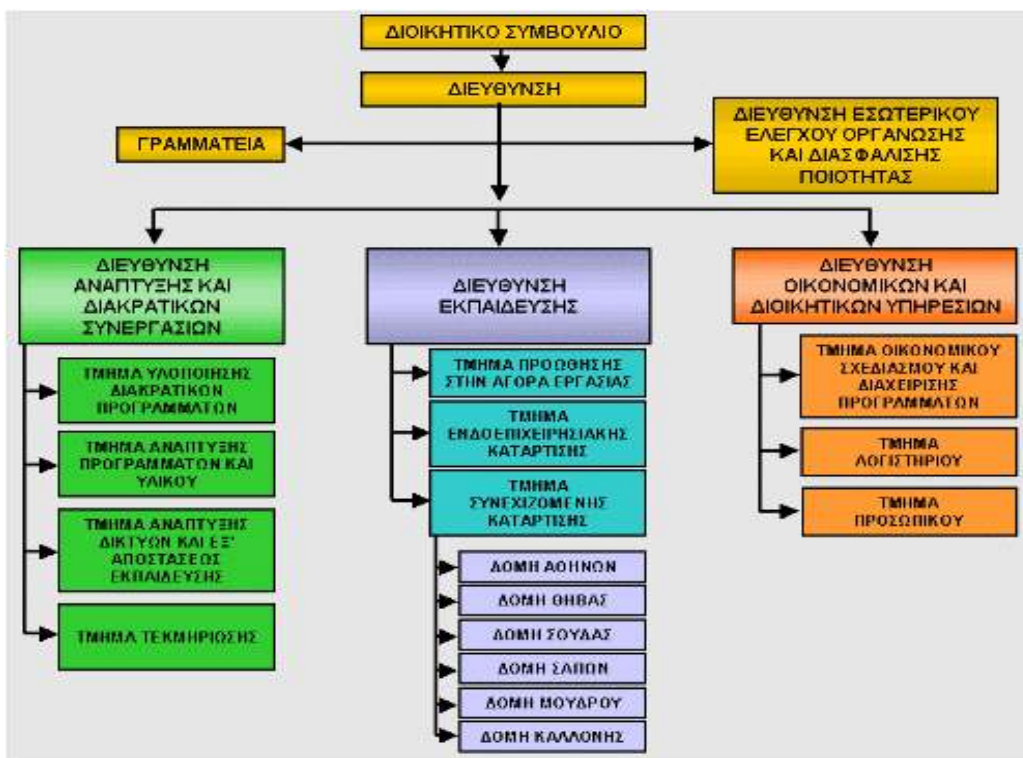
3. Αντιστοιχίστε, φτιάχνοντας σωστές νοηματικά προτάσεις:

1. Δεν έφτιαξαν τους	α) μέλος του διοικητικού συμβουλίου.
2. Ο πρόεδρος μόλις απέλυσε ένα	β) πάνω ορόφους του κτιρίου.
3. Το όνομα μιας	γ) μεγάλης εταιρείας είναι εγγύηση.
4. Δε γνωρίζω τον	δ) ισχυρότεροι ανταγωνιστές μας.
5. Οι γερμανικές εταιρείες είναι οι	ε) συνεργάτη σου.

ΜΕΡΟΣ Β' - ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

(Η δομή της υφαντουργικής ρουμανικής εταιρείας ROMTEXTIL, όπως την παρουσίασε ο κ. Βασιλέσκου στα στελέχη της ελληνικής εταιρείας)

Καλημέρα. Λέγομαι Ιόν Βασιλέσκου και είμαι ο διευθυντής μάρκετινγκ της ROMTEXTIL. Όπως οι περισσότερες ευρωπαϊκές εταιρείες, έτσι και η εταιρεία μας έχει **δομή πυραμίδας**, με μια **αλυσίδα εξουσίας** από το πάνω μέρος της πυραμίδας προς τα κάτω: ο κάθε υπάλληλος ξέρει τα καθήκοντά του, τι αποφάσεις μπορεί να πάρει και ποιοι είναι οι **ανώτεροι** και οι **κατώτεροι** του στην ιεραρχία. Η οργανωτική δομή της εταιρείας εξαρτάται από τη **στρατηγική** της, το κοινωνικό, πολιτικό και τεχνολογικό περιβάλλον, αλλά και τον **ανθρώπινο πόρο**, που διαθέτει η εταιρεία. Στην ουσία, αυτή η δομή αντανακλά την οργάνωση του καταμερισμού εργασίας, τον **καθορισμό καθηκόντων** και την εξουσία. Στην κορυφή της εξουσίας βρίσκεται ο πρόεδρος της εταιρείας και ο άμεσος υφιστάμενος του είναι ο Γενικός διευθυντής. Αυτός έχει άμεση εξουσία στους **διοικητικούς** (εκτελεστικούς) **διευθυντές** των τμημάτων μάρκετινγκ, παραγωγής, ανθρώπινων πόρων, οικονομικών, έρευνας και ανάπτυξης, που αποτελούν το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας. Σ' αυτό το επίπεδο παίρνονται οι πιο σημαντικές αποφάσεις, που σχετίζονται με το μέγεθος παραγωγής, την **πολιτική προσωπικού**, τον **προϋπολογισμό**, τη **διανομή** προϊόντων στην αγορά, την τιμή κόστους.

Οι διοικητικοί (εκτελεστικοί) διευθυντές έχουν εξουσία πάνω στους **προϊσταμένους** του λογιστηρίου, των πωλήσεων, της διαφήμισης και της **προώθησης**, της **έρευνας αγοράς** και των πελατών, και τους ελέγχουν κατά πόσο **έχουν εκτελέσει** τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Για παράδειγμα, ο διευθυντής οικονομικών δίνει εντολές στον προϊστάμενο του λογιστηρίου, ο διευθυντής του μάρκετινγκ είναι υπεύθυνος για το τμήμα πωλήσεων και προώθησης προϊόντων και ελέγχει τον προϊστάμενό του. Ο διευθυντής παραγωγής και ο προϊστάμενος του τμήματος παραγωγής έχουν διάφορες ευθύνες, που αφορούν όλη τη διαδικασία παραγωγής των προϊόντων, από το να προμηθεύονται πρώτες ύλες, έως το να ελέγχουν την ποιότητα των προϊόντων.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνει η εταιρεία μας στην έρευνα αγοράς, στις καινούργιες ιδέες που οδηγούν στην καλύτερευση της ποιότητας των προϊόντων και στις σχέσεις με τους πελάτες, αρμοδιότητες που ανήκουν στο τμήμα έρευνας και ανάπτυξης. Τέλος, ο διευθυντής ανθρώπινων πόρων είναι υπεύθυνος για την πολιτική, που εφαρμόζει η εταιρεία, όσον αφορά τη διαχείριση του προσωπικού, όπως τη διατήρηση καλών σχέσεων μεταξύ των υπαλλήλων ή την επίλυση κάποιων ενδεχόμενων **εργασιακών διαφορών**. Επομένως, και στην εταιρεία μας λειτουργούν δύο δομές: μία διεύθυνσης-διοίκησης, που προγραμματίζει, συντονίζει και ελέγχει τις δραστηριότητες της εταιρείας και μία παραγωγής, στην οποία πραγματοποιείται η δραστηριότητα της εταιρείας. Υπάρχει και σε μας ένας **κάθετος καταμερισμός εργασίας**, που δηλώνει τον καθορισμό των ιεραρχιών, των ευθυνών και της ροής της επικοινωνίας μέσα στην εταιρεία, καθώς και ένας **οριζόντιος καταμερισμός εργασίας**, ο οποίος συνίσταται στο σχηματισμό ομάδων υπαλλήλων, που εκτελούν τις ίδιες εργασίες σε ειδικευμένα τμήματα ή υπηρεσίες.

Στο μέλλον οι καινοτομίες, που θα εμφανιστούν στον τρόπο οργάνωσης των ευρωπαϊκών εταιρειών, θα επηρεάσουν θετικά και μας και, ίσως, θα χρησιμοποιήσουμε πιο σύγχρονους τρόπους οργάνωσης.

Ειδικό Λεξιλόγιο

- **Δομή, -ές πυραμίδας (-α, -ες):** κλιμάκωση των εργαζομένων μίας εταιρείας από ένα κατώτατο σημείο που περιλαμβάνει την πλειοψηφία αυτών, προς ένα ανώτατο που όλο και λιγότεροι το προσεγγίζουν.
Π.χ. Η δομή πυραμίδας δείχνει ότι, όσο ανεβαίνουν τα σκαλιά της ιεραρχίας, τόσο πιο δύσκολο είναι να τα προσεγγίσει κανείς.
- **Αλυσίδα, -ες εξουσίας (-α, -ες):** σειρά εργαζομένων, που συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις ανώτερου-κατώτερου, από τους οποίους οι πρώτοι παίρνουν αποφάσεις και οι δεύτεροι τις εκτελούν.
Π.χ. Στην εταιρεία υπάρχει μία αλυσίδα εξουσίας που πρέπει να γίνεται σεβαστή από όλους για να μη δημιουργούνται προβλήματα.
- **Στρατηγική, -ές:** σύνολο καλά προετοιμασμένων ενεργειών για την επίτευξη ενός στόχου.
Π.χ. Η στρατηγική μας στο θέμα των πωλήσεων χρειάζεται προσεκτική μελέτη.
- **Ανθρώπινος-η-ο πόρος, -οι:** το σύνολο των ανθρώπων, που προσφέρουν παραγωγική εργασία σε μία επιχείρηση.
Π.χ. Ο ανθρώπινος πόρος σε μία εταιρεία πρέπει να επιλέγεται πολύ προσεκτικά.
- **Διοικητικός-ή-ό Διευθυντής, -ές:** το πρόσωπο που ασκεί τη διεύθυνση στο τμήμα διοίκησης.
Π.χ. Η θέση του διοικητικού διευθυντή είναι πολύ υπεύθυνη, γιατί αυτός ασκεί εξουσία σε πολλά στελέχη.
- **Πολιτική (-ός-ή-ό) προσωπικού:** ο τρόπος δράσης, που ακολουθεί μία εταιρεία στα θέματα των εργαζομένων της.
Π.χ. Η πολιτική προσωπικού που έχουμε ως τώρα ακολουθήσει, φαίνεται να ικανοποιεί τους υπαλλήλους μας.

- **Προϋπολογισμός, -οί:** ο εκ των προτέρων υπολογισμός των εσόδων και εξόδων για ορισμένη χρονική περίοδο.
Π.χ. Ο φετινός προϋπολογισμός δεν μας επιτρέπει να κάνουμε μεγάλα οικονομικά ανοίγματα.
- **Προϊστάμενος, -οι:** ο επικεφαλής τμήματος, έργου κλπ.
Π.χ. Αν έχετε παράπονα, απευθυνθείτε στον προϊστάμενό μου.
- **Έρευνα, -ες αγοράς (-ά, -ές):** η συγκέντρωση και μελέτη στοιχείων σχετικά με την προσφορά και ζήτηση αγαθών, υπηρεσιών κλπ., σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, για την εισαγωγή νέου προϊόντος στην αγορά.
Π.χ. Καλό είναι να κάνουμε μία έρευνα αγοράς, πριν δώσουμε την τελική μορφή στο προϊόν.
- **Εργασιακές (-ός-ή-ό) διαφορές (-ά, -ές):** οι διαφωνίες στο χώρο εργασίας μεταξύ των εργαζομένων.
Π.χ. Ένας προϊστάμενος πρέπει να είναι ικανός να επιλύει και τυχόν εργασιακές διαφορές μεταξύ των υπαλλήλων.
- **Κάθετος-η-ο καταμερισμός, -οί εργασίας (-α, -ες):** η κατανομή εργασίας και ευθυνών για την πραγματοποίηση ενός έργου από πάνω προς τα κάτω, ανάλογα με την ιεραρχία σε μία εταιρεία, για να γίνει αυτό ταχύτερα και καλύτερα.
Π.χ. Θεωρώ απαραίτητο τον κάθετο καταμερισμό εργασίας για μεγαλύτερη αποδοτικότητα.
- **Οριζόντιος-α-ο καταμερισμός, -οί εργασίας (-α, -ες):** η κατανομή εργασίας και ευθυνών για την πραγματοποίηση ενός έργου μεταξύ ομάδων υπαλλήλων, που εκτελούν τις ίδιες εργασίες σε ειδικευμένα τμήματα, με σκοπό να γίνει αυτό γρηγορότερα και καλύτερα.
Π.χ. Ο οριζόντιος καταμερισμός εργασίας είναι απαραίτητος για την ταχύτερη παραγωγή του προϊόντος.

Ασκήσεις Λεξιλογίου

1. Αντιστοιχίστε, φτιάχνοντας ζευγάρια λέξεων, που να ταιριάζουν νοηματικά:

1. πρώτες	αγοράς
2. έρευνα	προσωπικού
3. πολιτική	ύλες
4. δομή	εξουσίας
5. αλυσίδα	πυραμίδας

2. Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή λέξη σε κάθε πρόταση:

των εργασιακών, αγορά, τους προϊσταμένους, διοικητικός, τον προϋπολογισμό

1. Ο κάθε υπάλληλος γνωρίζει ..... του.
2. Οι διευθυντές συνεδριάζουν αυτή την ώρα για να συντάξουν ..... παραγωγής του επόμενου έτους.
3. Οι ελληνικές επενδύσεις στην ρουμανική ..... καλύπτουν τόσο τη βιομηχανία (τροφίμων, ένδυσης, οικοδομικών υλικών) όσο και τις υπηρεσίες (τράπεζες, τηλεπικοινωνίες, τουρισμός).
4. Η μη επίλυση ..... διαφορών από τον διευθυντή προσωπικού οδηγεί, εκτός των άλλων, στη μείωση της παραγωγής και στην έλλειψη τάξης στον χώρο εργασίας.
5. Ο ..... διευθυντής είναι υπεύθυνος για κάθε θέμα σχετικό με τη διοίκηση της εταιρείας.

Γενικό Λεξιλόγιο

- **Ανώτεροι:** ουσιαστικό (ουσιαστικοποιημένο επίθετο), γένους αρσενικού, αριθμού πληθυντικού, πτώσης ονομαστικής (ο ανώτερος, -ου)
Π.χ. Δεν έχει σεβασμό ούτε για τους συναδέλφους, ούτε για τους ανωτέρους του.

Κλίση:

ο ανώτερος	οι ανώτεροι
του ανωτέρου	των ανωτέρων
τον ανώτερο	τους ανωτέρους
ανώτερε	ανώτεροι

- **Κατώτεροι:** ουσιαστικό (ουσιαστικοποιημένο επίθετο), γένους αρσενικού, αριθμού πληθυντικού, πτώσης ονομαστικής (ο κατώτερος, -ου)
Π.χ. Φέρεται στους κατωτέρους του σαν να είναι υπηρέτες του.

Κλίση:

ο κατώτερος	οι κατώτεροι
του κατωτέρου	των κατωτέρων
τον κατώτερο	τους κατωτέρους
κατώτερε	κατώτεροι

- **Καθορισμό:** ουσιαστικό, γένους αρσενικού, αριθμού ενικού, πτώσης αιτιατικής (ο καθορισμός, -ού)
Π.χ. Με τον καθορισμό του προϋπολογισμού του 2006 θα ασχοληθεί το επόμενο διοικητικό συμβούλιο.

Κλίση:

ο καθορισμός	οι καθορισμοί
του καθορισμού	των καθορισμών
τον καθορισμό	τους καθορισμούς
καθορισμέ	καθορισμοί

- **Καθηκόντων:** ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, αριθμού πληθυντικού, πτώσης γενικής (το καθήκον, -οντος)
Π.χ. Κάθε υπάλληλος είναι υποχρεωμένος να γνωρίζει τα καθήκοντά του και να τα εκτελεί.

Κλίση:

το καθήκον	τα καθήκοντα
του καθήκοντος	των καθηκόντων
το καθήκον	τα καθήκοντα
καθήκον	καθήκοντα

- **Διανομή:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης αιτιατικής (η διανομή, -ής)
Π.χ. Ο υπεύθυνος για τη διανομή των προϊόντων δεν πηγαίνει ποτέ στην ώρα του και οι πελάτες διαμαρτύρονται συνεχώς.

Κλίση:

η διανομή	οι διανομές
της διανομής	των διανομών
την διανομή	τις διανομές
διανομή	διανομές

- **Πρώθησης:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης γενικής (η πρώθηση, -ης/-εως)
Π.χ. Για την πρώθηση των προϊόντων χρειαζόμαστε μερικούς νέους και εμφανίσιμους ανθρώπους, που να έχουν ασχοληθεί με κάτι παρόμοιο στο παρελθόν.

Κλίση:

η πρώθηση	οι προωθήσεις
της πρώθησης	των προωθήσεων
την πρώθηση	τις προωθήσεις
πρώθηση	προωθήσεις

- **Έχουν εκτελέσει:** ρήμα, έγκλισης υποτακτικής, χρόνου παρακειμένου, φωνής ενεργητικής, προσώπου γ', αριθμού πληθυντικού, συζυγίας β' (εκτελώ)
Π.χ. Να δείχνετε αυστηρότητα σε όσους δεν εκτελούν τις εντολές που τους δίνετε.

Αρχικοί χρόνοι: εκτελώ, εκτελούσα, θα εκτελώ, θα εκτελέσω, εκτέλεσα, έχω εκτελέσει, είχα εκτελέσει, θα έχω εκτελέσει

- **Να προμηθεύονται:** ρήμα, έγκλισης υποτακτικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής παθητικής, προσώπου γ', αριθμού πληθυντικού, συζυγίας α' (προμηθεύομαι)
Π.χ. Τα υλικά για την παρασκευή των προϊόντων τα προμηθευόμαστε από έναν μεγάλο εισαγωγέα.

Αρχικοί χρόνοι: προμηθεύομαι, προμηθεύομαι, θα προμηθεύομαι, θα προμηθευτώ, προμηθεύτηκα, έχω προμηθευτεί, είχα προμηθευτεί, θα έχω προμηθευτεί

- **Βαρύτητα:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης αιτιατικής (η βαρύτητα, -ας)

Π.χ. Αν θέλουμε να κυριαρχήσουμε στην αγορά, πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στην ποιότητα του προϊόντος.

Κλίση:

η βαρύτητα
της βαρύτητας
την βαρύτητα
βαρύτητα

- **Αρμοδιότητες:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού πληθυντικού, πτώσης ονομαστικής (η αρμοδιότητα, -ες)
Π.χ. Αρμοδιότητά μου είναι η εξυπηρέτηση των πελατών, όχι η διανομή των προϊόντων.

Κλίση:

η αρμοδιότητα	οι αρμοδιότητες
της αρμοδιότητας	των αρμοδιοτήτων
την αρμοδιότητα	τις αρμοδιότητες
αρμοδιότητα	αρμοδιότητες

- **Διαχείριση:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης αιτιατικής (η διαχείριση, -ης)
Π.χ. Για τη διαχείριση των οικονομικών χρειαζόμαστε πολύ έμπειρο και ικανό άτομο.

Κλίση:

η διαχείριση
της διαχείρισης
την διαχείριση
διαχείριση

- **Συντονίζω:** ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής ενεργητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας α' (συντονίζω)
Π.χ. Αν συντονίσουμε τις ενέργειές μας, θα φτάσουμε στο στόχο μας χωρίς απώλεια χρόνου και δυνάμεων.

Αρχικοί χρόνοι: συντονίζω, συντόνιζα, θα συντονίζω, θα συντονίσω, συντόνισα, έχω συντονίσει, είχα συντονίσει, θα έχω συντονίσει

- **Πραγματοποιείται:** ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής παθητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας β' (πραγματοποιούμαι)
Π.χ. Μπορούμε να πραγματοποιήσουμε όσα σας υποσχεθήκαμε, γιατί είμαστε μια εταιρεία με μεγάλη οικονομική δύναμη και εμπειρία.

Αρχικοί χρόνοι: πραγματοποιούμαι, πραγματοποιούμεν, θα πραγματοποιούμαι, θα πραγματοποιηθώ, πραγματοποιήθηκα, έχω πραγματοποιηθεί, είχα πραγματοποιηθεί, θα έχω πραγματοποιηθεί

- **Ροή:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού ενικού, πτώσης γενικής (η ροή, -ής)
Π.χ. Για να κάνουμε αυτό το μεγάλο άνοιγμα στην αγορά, πρέπει να υπάρξει ροή κεφαλαίων από τους χρηματοδότες μας.

Κλίση:

η ροή
της ροής
την ροή
ροή

- **Συνίσταται:** ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου ενεστώτα, φωνής παθητικής, προσώπου γ', αριθμού ενικού, συζυγίας α' (συνίσταμαι)
Π.χ. Η επιτυχία μας συνίσταται κυρίως στην προσεκτική επιλογή προσωπικού και τις σύγχρονες μεθόδους παραγωγής.

Αρχικοί χρόνοι: συνίσταμαι, συνιστάμην, θα συνίσταμαι

- **Σχηματισμό:** ουσιαστικό, γένους αρσενικού, αριθμού ενικού, πτώσης ονομαστικής (ο σχηματισμός, -ού)
Π.χ. Ο σχηματισμός ομάδων εργαζομένων που αντιτίθενται στη γενική διεύθυνση, έχει δημιουργήσει πονοκέφαλο στην εταιρεία.

Κλίση:

ο σχηματισμός	οι σχηματισμοί
του σχηματισμού	των σχηματισμών
τον σχηματισμό	τους σχηματισμούς
σχηματισμέ	σχηματισμοί

- **Καινοτομίες:** ουσιαστικό, γένους θηλυκού, αριθμού πληθυντικού, πτώσης ονομαστικής.
Π.χ. Το καινούργιο μας προϊόν αποτελεί καινοτομία στο χώρο της κινητής τηλεφωνίας.

Κλίση:

η καινοτομία	οι καινοτομίες
της καινοτομίας	των καινοτομιών
την καινοτομία	τις καινοτομίες
καινοτομία	καινοτομίες

- **Θα επηρεάσουν:** ρήμα, έγκλισης οριστικής, χρόνου μέλλοντα, φωνής ενεργητικής, προσώπου γ', αριθμού πληθυντικού, συζυγίας α' (επηρεάζω)
Π.χ. Είναι δύσκολο οι προσωπικές αντιπάθειες να μην επηρεάζουν τις συνεργασίες μας.

Αρχικοί χρόνοι: επηρεάζω, επηρεάζα, θα επηρεάζω, θα επηρεάσω, επηρέασα, έχω επηρεάσει, είχα επηρεάσει, θα έχω επηρεάσει

Άσκηση Κατανόησης

Σημειώστε τις σωστές προτάσεις με Σ και τις λάθος με Λ:

1. Στη ROMTEXTIL υπάρχει μια αλυσίδα εξουσίας από κάτω προς τα επάνω.
2. Στην κορυφή της εταιρείας βρίσκεται ο Γενικός Διευθυντής.
3. Το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας αποτελούν ο πρόεδρος της και οι διευθυντές μάρκετινγκ, παραγωγής και οικονομικών.
4. Πολύ μεγάλη σημασία δίνει η επιχείρηση στο τμήμα παραγωγής.
5. Οι μελλοντικές καινοτομίες δεν ενδιαφέρουν τη ROMTEXTIL.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ**Ανισοσύλλαβα ουσιαστικά**

Λέγονται τα ουσιαστικά που έχουν διαφορετικό αριθμό συλλαβών στον ενικό και πληθυντικό αριθμό. Έχουν σε όλες τις πτώσεις του πληθυντικού μια συλλαβή περισσότερη απ' ό τι στην ονομαστική του ενικού.

Η κατάληξη του πληθυντικού είναι σε **-δες** (ονομαστική, αιτιατική, κλητική) και **-δων** (γενική).

Τα ανισοσύλλαβα ουσιαστικά μπορούν να είναι οξύτονα, παροξύτονα, προπαροξύτονα. Γενικά, ο τόνος στον πληθυντικό παραμένει στην ίδια συλλαβή με τον ενικό.

Αρσενικά ανισοσύλλαβα σε -άς, -ας, πληθ. -άδες

ενικός αριθμός			πληθυντικός αριθμός		
ο σφουγγα ράς	ρή γας		οι σφουγγα ράδες	ρη γάδες	
του σφουγγα ρά	ρή γα		των σφουγγα ράδων	ρη γάδων	
τον σφουγγα ρά	ρή γα		τους σφουγγα ράδες	ρη γάδες	
- σφουγγα ρά	ρή γα		- σφουγγα ράδες	ρη γάδες	

Όμοια κλίνονται όλα τα οξύτονα σε **-άς**: αρακάς, βοριάς, γιακάς, καβγάς, γαλατάς, ψαράς, φαγάς, χορευταράς, παλικαράς, χαλβάς, μπαμπάς κλπ.

και τα κύρια ονόματα: Βηλαράς, Παλαμάς, Μηνάς, Φωκάς κλπ.

Μερικά παροξύτονα και προπαροξύτονα είναι: ρήγας, μπάρμπα, τσέλιγκας.

Σημείωση

1) Ο πληθυντικός των αρσενικών οικογενειακών ονομάτων σε **-άδες** δηλώνει την οικογένεια ενός προσώπου, τα μέλη της ή ολόκληρη τη γενιά.

Π.χ. Η οικογένεια των Παλαμάδων ήταν πολύ γνωστή.

2) Ο πληθυντικός παροξύτων και προπαροξύτων αρσενικών σε **-ας** τονίζεται στην παραλήγουσα: ο παπάς - οι παπά**δες**, ο μπάρμπα - οι μπαρμπα**δες**.

Αρσενικά ανισοσύλλαβα σε -ής, -ης, πληθ. -ήδες, - ηδες

Είναι οξύτονα, παροξύτονα και προπαροξύτονα.

ενικός αριθμός			πληθυντικός αριθμός		
ο ταξιτ ζής	χασά νης	φούρνα ρης	οι ταξιτ ζήδες	χασά νηδες	φουρνά ρηδες
του ταξιτ ζή	χασά νη	φούρνα ρη	των ταξιτ ζήδων	χασά νηδων	φουρνά ρηδων
το(ν) ταξιτ ζή	χασά νη	φούρνα ρη	τους ταξιτ ζήδες	χασά νηδες	φουρνά ρηδες
- ταξιτ ζή	χασά νη	φούρνα ρη	- ταξιτ ζήδες	χασά νηδες	φουρνά ρηδες

Όμοια κλίνονται:

τα οξύτονα: καφετ**ζής**, παγωτατ**ζής**, παπουτσ**ής**.

τα κύρια ονόματα: Παντελ**ής**, Κωστ**ής**, Περικλ**ής**, Παναγ**ής**.

τα οικογενειακά: Κορα**ής**, Φραντ**ζής**.

τα παροξύτονα: μανάβης, νοικοκύρης, βαρκάρης, καμαριέρης.
 τα οικογενειακά: Κανάρης, Βαλαωρίτης.
 τα ονόματα μνηών: Γενάρης, Μάρτης, Φλεβάρης κλπ.

Σημείωση

- 1) Τα προπαροξύτονα κατεβάζουν τον τόνο κατά μια συλλαβή στον πληθυντικό: ο κοτζαμπάσης - οι κοτζαμπάσηδες, των κοτζαμπάσηδων, τους κοτζαμπάσηδες, κοτζαμπάσηδες.
- 2) Πολλά ουσιαστικά ανισοσύλλαβα αρσενικά σε **-ης** έχουν διπλό πληθυντικό: φουρνάρηδες – φουρναραίοι, νοικοκύρηδες – νοικοκυραίοι, μουσαφίρηδες – μουσαφिरαίοι.

Αρσενικά σε -τής, με διπλό πληθυντικό

Μερικά αρσενικά σε **-της** έχουν διπλό πληθυντικό.

Π.χ. ο πραματευ**τής** - οι πραματευ**τ** - **ές** ή οι πραματευ**τ** - **άδες**

Ο ενικός σε **-της** και ο πληθυντικός σε **-άδες** κλίνονται όπως τα προηγούμενα αρσενικά ανισοσύλλαβα σε **-ης**. Ο πληθυντικός σε **-ες** κλίνεται όπως: οι άντ**ρες**, των αντρ**ών** κλπ.

Αρσενικά ανισοσύλλαβα σε -ές, πληθ. -έδες

Είναι οξύτονα και παροξύτονα.

ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
ο καναπ ές	οι καναπ έδες
του καναπ έ	των καναπ έδων
τον καναπ έ	τους καναπ έδες
- καναπ έ	- καναπ έδες

Όμοια κλίνονται διάφορες λέξεις ξένης καταγωγής: καφ**ές**, τενεκ**ές**, λεκ**ές**, κεφ**τές**, πουρ**ές**, μεζ**ές** κλπ.

Αρσενικά ανισοσύλλαβα σε -ούς, πληθ. -ούδες

ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
ο παππ ούς	οι παππ ούδες
του παππ ού	των παππ ούδων
τον παππ ού	τους παππ ούδες
- παππ ού	- παππ ούδες

Όμοια κλίνονται, χωρίς πληθυντικό: Ιησ**ούς**, νου**ς**.

Θηλυκά ανισοσύλλαβα σε -ά, πληθ. -άδες

ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
η γιαγιά	οι γιαγιάδες
της γιαγιάς	των γιαγιάδων
τη γιαγιά	τις γιαγιάδες
- γιαγιά	- γιαγιάδες

Όμοια κλίνονται: μαμά, νταντά, κυρά κλπ.

Θηλυκά ανισοσύλλαβα σε -ού, πληθ. -ούδες

ενικός αριθμός	πληθυντικός αριθμός
η μαϊμού	οι μαϊμούδες
της μαϊμούς	των μαϊμούδων
τη μαϊμού	τις μαϊμούδες
- μαϊμού	- μαϊμούδες

Όμοια κλίνονται: αλεπού, γλωσσού, φωνακλού, υπναρού, καβγατζού, φαγού κλπ.

Σημείωση

- 1) Ο πληθυντικός των ανισοσύλλαβων θηλυκών, όπως και των ανισοσύλλαβων αρσενικών, λήγει σε **-δες** (ονομαστική, αιτιατική, κλητική) και σε **-δων** (γενική).
- 2) Στη γενική ενικού προστίθεται ένα **-ς**.
- 3) Τα θηλυκά σε **-ού**, που αναφέρονται σε γυναικεία πρόσωπα, συχνά αντιστοιχούν σε ουσιαστικά αρσενικά ανισοσύλλαβα **-άς** ή **-ής**. Π.χ. υπναράς - υπναρού, καβγατζής - καβγατζού.
- 4) Είναι πάντοτε οξύτονα και ο τόνος στον πληθυντικό ανεβαίνει στην παραλήγουσα: η αλεπού - οι αλεπούδες.

Θηλυκά ισοσύλλαβα σε – ω

ενικός αριθμός		
η Μέλω	πειθώ	Καλυψώ
της Μέλω	πειθούς	Καλυψώς (-ούς)
τη(ν) Μέλω	πειθώ	Καλυψώ
- Μέλω	πειθώ	Καλυψώ

Όπως η Μέλω κλίνονται: Δέσω, Φρόσω, Βασίλω, Αργυρώ, Καλυψώ, Κλειώ κλπ.

Όπως η πειθώ κλίνονται: η φειδώ, η ηχώ.

Σημείωση

- 1) Αυτή η κατηγορία αποτελείται από ουσιαστικά: κύρια ονόματα, αφηρημένα, ονόματα τόπων, τα οποία διαφέρουν ως προς το σχηματισμό της γενικής.
- 2) Ο τόνος παραμένει στην ίδια συλλαβή με την ονομαστική.

Θηλυκά αντρωνυμικά

Είναι κύρια γυναικεία ονόματα παράγωγα από το βαφτιστικό ή από το οικογενειακό του συζύγου. Σχηματίζονται με τις καταλήξεις **-αίνα**, **-ίνα** ή με το οικογενειακό του συζύγου ή του πατέρα στη γενική, συνοδευόμενο από τη λέξη «κυρία» ή «δεσποινίς»:

1) η Δημήτ**ραινα**, η γυναίκα του Δημήτρη, η Γεώργ**αίνα** η γυναίκα του Γιώργου, η Γιάν**ναινα**, η γυναίκα του Γιάννη, η Αγγελ**ίνα**, η γυναίκα του Άγγελου, η Θοδω**ρίνα**, η γυναίκα του Θόδωρου.

2) η κυρία Παπαδοπούλου, η κυρία Γεωργιάδη, η κυρία Δημητριάδη. Κλίνεται μόνο η λέξη κυρία: η κυρία Παπαδοπούλου, της κυρία**ς** Παπαδοπούλου, την κυρία Παπαδοπούλου, κυρία Παπαδοπούλου.

Ουδέτερα ισοσύλλαβα -ος, πληθ. -η

Είναι παροξύτονα και προπαροξύτονα.

ενικός αριθμός		πληθυντικός αριθμός	
το μέλος	στέλεχος	τα μέλη	στελέχη
του μέλους	στελέχους	των μελών	στελεχών
το μέλος	στέλεχος	τα μέλη	στελέχη
- μέλος	στέλεχος	- μέλη	στελέχη

Κατά το μέλος κλίνονται: μέρος, γένος, δάσος, στήθος, έθνος, είδος, κόστος, χρέος, κράτος, θάρρος, λάθος, μίσος, μήκος, πλάτος, πλήθος, τέλος, ύφος, χάος κλπ.

Κατά το στέλεχος κλίνονται: έλεος, μέγεθος, πέλαγος, έδαφος κλπ.

Σημείωση

1) Τα προπαροξύτονα ουδέτερα σε **-ος** στη γενική ενικού και ονομαστική, αιτιατική και κλητική του πληθυντικού κατεβάζουν τον τόνο στην παραλήγουσα.

2) Τα ουδέτερα σε **-ος** στη γενική του πληθυντικού τονίζονται στη λήγουσα.

3) Πολλά ουδέτερα αφηρημένα σε **-ος** δε σχηματίζουν πληθυντικό: το θάρρος, το κόστος, το ύφος, το χάος κλπ.

Ουδέτερα ιδιόκλιτα

Είναι ουδέτερα ουσιαστικά που ακολουθούν δικό τους σχηματισμό, δική τους κλίση. Εδώ ανήκουν μερικά ουδέτερα που τελειώνουν σε:

α) **-ας**: το κρέας, το πέρας, το τέρας

β) **-ως**: το φως, το καθεστώς, το γεγονός (τα δύο τελευταία στη γενική ενικού τονίζονται στην παραλήγουσα: του καθεστώτος, του γεγονότος).

γ) **-α**: το γάλα

δ) **-όν**, **-ον**: το προϊόν, το παρελθόν, το παρόν, το ον, το καθήκον, το συμφέρον, το ενδιαφέρον, το μέλλον κλπ.

ε) **-αν**: το παν, το σύμπαν

στ) **-εν**: το φωνήεν, το μηδέν (το μηδέν σχηματίζει πληθυντικό: τα μηδενικά).

ζ) -**υ**: το οξύ

ενικός αριθμός				
το κρέ α ς	φ ω ς	γεγον ό ς	προϊ όν	ενδιαφέ ρον
του κρέ α τος	φ ω τός	γεγον ό τος	προϊ όν τος	ενδιαφε ρον τος
το κρέ α ς	φ ω ς	γεγον ό ς	προϊ όν	ενδιαφέ ρον
- κρέ α ς	φ ω ς	γεγον ό ς	προϊ όν	ενδιαφέ ρον
πληθυντικός αριθμός				
τα κρέ α τα	φ ώ τα	γεγον ό τα	προϊ όν τα	ενδιαφε ρον τα
των κρέ α των	φ ώ των	γεγον ό των	προϊ όν των	ενδιαφε ρον των
τα κρέ α τα	φ ώ τα	γεγον ό τα	προϊ όν τα	ενδιαφε ρον τα
- κρέ α τα	φ ώ τα	γεγον ό τα	προϊ όν τα	ενδιαφε ρον τα

ενικός αριθμός		πληθυντικός αριθμός	
το γά λ α		τα γά λ ατα	
του γά λ (κ)τος		-----	
το γά λ α		τα γά λ ατα	
- γά λ α		- γά λ ατα	
ενικός αριθμός			
το π αν	το φωνή εν	το οξ ύ	
του π αντός	του φωνή εν τος	του οξ έ ος	
το π αν	το φωνή εν	το οξ ύ	
- π αν	- φωνή εν	- οξ ύ	
πληθυντικός αριθμός			
τα π άντα	τα φωνή εν τα	τα οξ έ α	
των π άντων	των φωνή εν των	των οξ έ ων	
τα π άντα	τα φωνή εν τα	τα οξ έ α	
- π άντα	- φωνή εν τα	- οξ έ α	

Σημείωση

- 1) Τα περισσότερα ιδιόκλιτα ουδέτερα είναι ανισοσύλλαβα.
- 2) Η θέση του τόνου ποικίλλει. Στη γενική του πληθυντικού τονίζονται όλα στην παραλήγουσα.
- 3) Τα ουδέτερα ανισοσύλλαβα διαφέρουν μεταξύ τους μόνο στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ενικού αριθμού.

Διπλόκλιτα ουσιαστικά

Λέγονται:

- α) τα αρσενικά ουσιαστικά που σχηματίζουν τον πληθυντικό σε ουδέτερο γένος και
β) τα ουσιαστικά που σχηματίζουν δύο πληθυντικούς, έναν κανονικό και έναν σε ουδέτερο γένος.

Έτσι τα ουσιαστικά αυτά ακολουθούν δύο κλίσεις, γι' αυτό και λέγονται **διπλόκλιτα**. Πολλές φορές οι δύο πληθυντικοί έχουν διαφορετική σημασία.

Τα διπλόκλιτα ουσιαστικά είναι σχεδόν όλα αρσενικά.

α) Με διαφορετικό γένος στον πληθυντικό: ο πλούτος – τα πλούτη, η νιότη – τα νιάτα (μόνο στον πληθυντικό)

β) Με διπλό γένος στον πληθυντικό (οι δυο τύποι του πληθυντικού διαφέρουν κάποτε στη σημασία):

ο βράχος	οι βράχοι	τα βράχια
ο καπνός	οι καπνοί (της καπνοδόχου)	τα καπνά (το φυτό)
ο λαιμός	οι λαιμοί	τα λαιμά (αρρώστια του λαιμού)
ο λόγος	οι λόγοι (ομιλίες, αιτίες)	τα λόγια (οι λέξεις / γεν. των λόγων)
ο σταθμός (λεωφορείων)	οι σταθμοί	τα σταθμά (τα βαρίδια, ζύγια, βάρη)
ο χρόνος	οι χρόνοι (του ρήματος)	τα χρόνια (της εφηβείας)
ο ουρανός	οι ουρανοί	τα ουράνια
ο φάκελος	οι φάκελοι	τα φάκελα
ο αδερφός	οι αδερφοί	τα αδέρφια (αγόρια & κορίτσια μαζί)
ο (ε)ξάδερφος	οι (ε)ξάδερφοι	τα (ε)ξαδέρφια (αγόρια & κορίτσια μαζί)

Ασκήσεις

1. Σχηματίστε τη γενική ενικού και πληθυντικού αριθμού των παρακάτω ουσιαστικών:

1. ο φούρναρης: .....
2. ο ψαράς: .....
3. ο λεκές: .....
4. ο παππούς: .....
5. η μαϊμού: .....
6. η μαμά: .....
7. το λάθος: .....
8. το τέρας: .....

2. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο των ουσιαστικών:

1. Μια χώρα που είναι σε θέση να παράγει και να εξάγει ..... είναι οικονομικά ανεξάρτητη. (το προϊόν)
2. Ορισμένα ..... έχουν μεγάλη έκπτωση. (το είδος)
3. Ποιοι ζήτησαν αυτούς τους ..... ; (ο καφές)
4. Σ' αφήνω τώρα. Έχε το ..... σου στο τηλέφωνο. (ο νους)
5. Είναι να απορεί κανείς που τη βρίσκει την υπομονή ο πρόεδρος και ανέχεται τους ..... μέσα στο Διοικητικό Συμβούλιο. (ο καβγάς)

Παιχνιδόλεξα

Σταυρόλεξο

Δώστε τους ορισμούς και λύστε το σταυρόλεξο:

Οριζόντια

1. Κοινή εργασία με άλλον ή άλλους για κοινό στόχο.
2. Γενική πληθυντικού του ουσιαστικού «το οξύ» χωρίς το άρθρο.
3. «...διευθυντής»: ασκεί τη διεύθυνση μιας εταιρείας.

Κάθετα

1. Οικονομικός κλάδος που ασχολείται με την κατασκευή υφασμάτων.
2. «Το παν»: γενική ενικού χωρίς το άρθρο.

										2
		1								
1										
	2									
	3									

Κρεμάλα

Δώστε τους ορισμούς:

1. Ο υπάλληλος που δέχεται εντολές από ανώτερό του. Υ _____
2. Μέλος επιχείρησης με ιδιαίτερες ευθύνες. Σ _____
3. Σύνολο καλά προετοιμασμένων ενεργειών για την επίτευξη ενός σκοπού. Σ _____
4. Ο εκ των προτέρων υπολογισμός των εσόδων και εξόδων για ορισμένη χρονική περίοδο. Π _____
5. Αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού «το ενδιαφέρον». Ε _____

Παζλ

Επιλέξτε το σωστό:

1. Πολλοί χρησιμοποιούν τη πονηριά ..... αλεπούς για να πετύχουν τους στόχους τους.
α) την   β) της   γ) τις
2. Η ποιότητα αυτών ..... προϊόντων δεν είναι πολύ καλή.
α) τα   β) του   γ) των
3. Τι τα κρατάς αυτά τα έπιπλα; Ούτε ..... παλιατζήδες δεν τα παίρνουν.
α) των   β) τους   γ) οι
4. Ο διευθυντής ζήτησε την αλλαγή ..... καναπέδων του γραφείου του.
α) οι   β) τους   γ) των
5. .... μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δέχτηκαν την πρόταση συνεργασίας.
α) Τα   β) Το   γ) Των